

Đề bài

Khát vọng vĩnh cửu hóa tình yêu được thể hiện như thế nào trong bài thơ

“SÓNG”

Anh (chị) hãy phân tích cảm nghĩ của Xuân Quỳnh về tình yêu trước thời gian.

Bài làm

Thơ tình là một mảng đặc sắc và tiêu biểu nhất của thơ Xuân Quỳnh. Tình yêu vốn là một đề tài rất quen thuộc của thơ ca, thế nhưng đến Xuân Quỳnh, chúng vẫn mang một vẻ rất riêng, không quá thật thà nhưng xa lạ với những uồn éo điệu đàng, những sự “réo rắt” quá độ. Thơ tình của chị là tiếng nói bày tỏ nỗi khát khao tình yêu vừa hồn nhiên, tha thiết, vừa sôi nổi, say đắm, mãnh liệt của một trái tim người phụ nữ. “Sóng” là một trong những bài thơ hay của Xuân Quỳnh, ở đó, khát vọng tình yêu đã được thể hiện theo một cách riêng rất chân thực, rất dễ yêu, dù hình tượng sóng mà Xuân Quỳnh mượn làm ẩn dụ vẫn chẳng xa lạ gì với các nhà thơ viết về tình yêu trước đó. Bài thơ “Sóng” được rút từ tập thơ “Hoa dọc chiến hào” (1968).

Trước Xuân Quỳnh đã có rất nhiều nhà thơ viết về tình yêu. Nhưng với thơ tình Xuân Quỳnh, dường như đó chỉ là những dòng tự sự về chính cuộc đời và những câu chuyện tình của chị:

*“Nỗi khát vọng tình yêu
Bồi hồi trong ngực trẻ”*

Chỉ với hai câu thơ thôi, ta hiểu rằng chị đang nói về chính mình, người phụ nữ trẻ với những khát khao yêu đương mãnh liệt của tuổi trẻ, với những mong ước bình dị, gần gũi của một người phụ nữ, hồn thơ sôi nổi, trẻ trung nhưng vẫn nồng ấm, thiết tha, đó là một tâm hồn gắn liền với cuộc sống, với con người, tâm hồn luôn trăn trở lo âu, khao khát tình yêu và trân trọng chăm chút cho hạnh phúc bình dị của đời thường. Nổi bật nhất trong thơ Xuân Quỳnh chính là sự dung dị đậm thắm và rất mực chân thành, chính vì thế mà thơ Xuân Quỳnh có sức rung cảm mãnh liệt với tâm hồn người đọc.

Hình tượng “sóng” trong bài thơ Xuân Quỳnh có nét đặc sắc rất mới, rất riêng, một sáng tạo nghệ thuật rất độc đáo làm nổi rõ sức sống và vẻ đẹp tâm hồn người phụ nữ Việt Nam trong tình yêu. “Sóng” là nhan đề của bài thơ nhưng cũng là hình ảnh chủ đạo của toàn bài, đó là một hình tượng ẩn dụ mang tính chất biểu tượng cho trái tim người phụ nữ đang yêu. Gắn liền với hình tượng “Sóng” là hình tượng nhân vật trữ tình “em”. Sóng chính là sự hóa thân của em, “sóng” và “em” tuy hai mà một. Nhờ vào “sóng”, người phụ nữ trong bài thơ có thể soi rõ tâm hồn mình khi đang yêu, là những đợt sóng lòng, là những trạng thái phong phú và phức tạp của tâm hồn người con gái khi yêu.

Mở đầu, “sóng” tự bộc bạch về những phẩm chất, trạng thái khác thường của mình. Chúng vừa phong phú, đa dạng, vừa phức tạp, thậm chí là đối lập nhau:

*“Dữ dội và dịu êm
Ồn ào và lặng lẽ”*

Con sóng ấy cũng như trái tim của người con gái đang yêu, cồn cào, khát khao tình yêu da diết, các trạng thái tâm lý ấy dường như muôn màu và thật nhiều biến đổi, chuyển hóa cho nhau thật lý thú và bí ẩn. Con sóng ấy mang

một khát vọng lớn lao, khát vọng tìm hiểu đến tận cùng, vì “sông không hiểu nổi mình” nên “sóng tìm ra tận bể”, con sóng ấy như tâm hồn người con gái muốn thoát khỏi cái khuôn khổ chật hẹp, tìm đến chân trời cao rộng của tâm hồn. Ra nơi bể rộng, con sóng mới thực sự tìm thấy bản thân mình.

Sóng cũng như tình yêu, là sự vĩnh hằng của thời gian. Sóng vỗ suốt ngày đêm không ngừng nghỉ, từ ngày xưa cho đến ngàn năm sau cũng như nỗi khát khao tình yêu ngàn đời của nhân loại thật mãnh liệt, vẫn cứ xông xao, vẫn cứ rạo rực dù bao năm tháng trôi qua:

*“Ôi con sóng ngày xưa
Và ngày sau vẫn thế
Nỗi khát vọng tình yêu
Bồi hồi trong ngực trẻ”*

Tâm hồn của “tình yêu muôn thưở có bao giờ đứng yên” luôn muốn cắt nghĩa, giải thích về cái quy luật bí ẩn của tình yêu. Nhưng làm sao con người ta có thể trả lời rạch ròi về cái thời điểm bắt đầu của một tình yêu, làm sao người ta có thể đưa ra một lý giải chính xác về thời điểm mà con người ta “phải lòng” nhau:

*“Làm sao cắt nghĩa được tình yêu
Có nghĩa gì đâu, một buổi chiều
Nó chiếm hồn ta bằng nhạt nắng
Bằng mây nhẹ nhẹ, gió xông xao”*

(Xuân Diệu)

Xuân Quỳnh cũng chỉ có thể giải thích được tình yêu bằng trực cảm, bằng tất cả lòng mình như một lời thú nhận thành thực, hồn nhiên nhưng cũng không kém sâu sắc “*tình yêu cũng như sóng biển, như gió trời vậy thổi, làm sao mà hiểu hết được*” (Trần Đăng Xuyên)

*“Sóng bắt đầu từ gió
Gió bắt đầu từ đâu
Em cũng không biết nữa
Khi nào ta yêu nhau”*

Nhà thơ vẫn để nguyên vẹn lòng mình với cái lắc đầu thật dễ động lòng của người con gái “Em cũng không biết nữa”, chỉ biết ta đang yêu nhau, thế là đủ. Một chút thắc mắc, một chút nghĩ suy, chỉ là để yên tâm hơn với hạnh phúc mà mình đang có. Tình yêu muôn đời vẫn vậy, vẫn động, song vẫn muốn vỗ suốt hai chiều không gian và thời gian:

*“Con sóng dưới lòng sâu
Con sóng trên mặt nước
Ôi con sóng nhớ bờ
Ngày đêm không ngủ được”*

Tình yêu luôn đồng hành với nỗi nhớ như tương tự là căn bệnh phổ biến với tất cả những người đang yêu. Nguyễn Bính cũng đã từng viết:

*“Nắng mưa là bệnh của trời
Tương tư là bệnh của tôi yêu nàng”*

Nỗi nhớ, niềm thương của người con gái trong bài thơ “Sóng” được Xuân Quỳnh diễn tả thật cảm động và đầy nghệ thuật. Nỗi nhớ ấy như bao trùm cả không gian bao la, chiếm cả tầng sâu, bề mặt của tâm hồn và khắc khoải da diết trong mọi không gian, thời gian.

Hai câu thơ “Lòng em nhớ tới anh / Cả trong mơ còn thức” như “bồi đắp” thêm nỗi nhớ làm nó trở nên chân thực tới mức rung động. Em nhớ anh từ cõi thực cho đến cõi mơ, nỗi nhớ đã chạm đến nơi sâu thẳm nhất của cõi lòng. Khi ẩn mình trong sóng, khi đứng hẳn ra xung “em”, cái “tôi” Xuân Quỳnh luôn thao thức, trăn trở, luôn khắc khoải bởi tình yêu, luôn khát khao tìm kiếm được một tình yêu chân chính, chung thủy:

*“Dẫu xuôi về phương Bắc
Dẫu ngược về phương Nam
Nơi nào em cũng nghĩ
Hướng về anh một phương”*

Lời khẳng định sự chung thủy của tình yêu thật da diết, cháy bỏng nhưng cũng chứa đựng thật nhiều thách thức. Với người phụ nữ khi yêu thì có lẽ khoảng cách chỉ là con số không, không có phương Bắc, cũng chẳng có phương Nam, tất cả chỉ là anh – phương Anh. Thành thực và cháy bỏng đến da diết, táo bạo nhưng sự sâu sắc của khát vọng tình yêu đã trở thành điểm tựa cho thơ tình Xuân Quỳnh cất cánh.

Có lẽ, tình yêu chân chính là vậy, sôi nổi thiết tha, mãnh liệt nhưng vẫn trong sáng và thủy chung:

*“Ở ngoài kia đại dương
Trăm nghìn con sóng vỗ
Con nào chẳng tới bờ
Dù muôn vời cách trở”*

Một lần nữa, hình tượng sóng lại được mượn để diễn đạt khát vọng vươn lên trong tình yêu. Thông qua hình tượng “sóng” Xuân Quỳnh đã hiện thực hóa tính thủy chung, trước sau như một của người con gái khi yêu. Vượt qua những khó khăn, trắc trở, những giông gió, bão bùng của đại dương, sóng vẫn dòn dập tiến về bờ. Bờ là hiện thân của hạnh phúc, của bình yên, của sự bình an mà con người ta vẫn muôn đời tìm kiếm. Sau tất cả những khó khăn, gian khổ ngoài đại dương, sóng lại tìm về với bờ, tìm về chốn bình yên của lòng mình.

Tình yêu tuy da diết thế, cháy bỏng thế, nhưng vẫn thoáng đâu đó một chút khắc khoải, lo âu về sự chảy trôi của thời gian và cái hữu hạn của đời người:

*“Cuộc đời tuy dài thế
Năm tháng vẫn đi qua
Như biển kia dẫu rộng
Mây vẫn bay về xa”*

Biển dù có rộng đến mấy rồi cũng có bờ, có giới hạn, như những đám mây không thể cứ mãi dừng trên biển, chúng còn phải tiếp tục cuộc hành trình của mình trên bầu trời xanh để đi về cõi vô tận. Cuộc đời con người ta cũng thế, năm tháng vẫn bình thản trôi qua theo quy luật khắc nghiệt của thời gian, không gian thời gian là vô hạn; thế nhưng cuộc đời con người thì hữu hạn lắm. Có lẽ, vì đứng trước biển nên người con gái trong bài thơ luôn có cảm giác về cái nhỏ nhoi, hữu hạn của kiếp người và cái vĩnh hằng của vũ trụ. Con người luôn có khát vọng sống trọn vẹn trong tình yêu, khát khao được gắn bó mãi mãi bên người mình yêu thương

*“Làm sao được tan ra
Thành trăm con sóng nhỏ
Giữa biển lớn tình yêu
Để ngàn năm còn vỗ”*

Cuối bài thơ là sự khao khát được hóa thân, con người sẽ ra đi nhưng tình yêu sẽ còn mãi, một tình yêu vô tận, vĩnh hằng như sóng giữa biển khơi. Tình yêu dường như đã lớn hơn cả bản thân, dài hơn cả cuộc đời.

Bài thơ là vẻ đẹp tâm hồn của người phụ nữ khi yêu, là sức sống của tình yêu bất diệt. Người phụ nữ khi yêu luôn có một tâm hồn khát khao, luôn muốn vươn tới một tình yêu đắm say, thủy chung, quên mình. Một tình yêu dù rất táo bạo nhưng vẫn giàu nữ tính, hiện đại nhưng vẫn đậm chất truyền thống, tình yêu vượt khỏi giới hạn của không gian và thời gian. Hình tượng “sóng” tượng trưng cho nhân vật “em” vô cùng độc đáo, “giữa biển lớn tình yêu” con sóng ấy vẫn dào dạt vỗ:

*“Em trở về đứng nghĩa trái tim em
Là máu thịt đời thường ai chẳng có
Vẫn ngừng đập khi cuộc đời không còn nữa
Nhưng biết yêu anh cả khi chết đi rồi”*

(Tự hát)

Tình yêu là sự vĩnh cửu.